

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Pörssisäätiön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi VM033:00/2014

Yleistä

Suomen Pörssisäätiö kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa esityksestä. Pörssisäätiö on ollut mukana hankkeeseen liittyvässä seurantaryhmässä vuonna 2014 ja antanut kirjallisen lausunnon käsiteltävästä aihepiiristä 15.8.2014 ja 28.11.2014. Emme toista aikaisemmin esitettyjä näkemyksiä, jollei välttämätöntä. Pyrimme noudattamaan lausuntopyyntöä toivottua rajausta keskittyä ehdotuksiin osakeomistusten yleisöjulkisuuden ja viranomaisten tiedonsaannin turvaamisesta.

Lähtökohta / arvopaperikeskusasetus

Esityksessä todetaan, että sen tarkoituksena on tehdä EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulosta johtuvat välttämättömät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Pörssisäätiön tulkinnan mukaan arvopaperikeskusasetuksen voimaantulo ei pakota Suomea muuttamaan arvo-osuusjärjestelmää ja selvitystoimintaa koskevia käytäntöjä ja lainsäädäntöä esitetyssä laajuudessa. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö näin silti voitaisi tehdä. Kyseessä on kuitenkin valinta, ei ulkoisen tahon määräämä pakko.

Osakeomistusten yleisöjulkisuuden turvaaminen

Pörssisäätiö on aikaisemmin esittänyt huolensa siitä, että esityksen valmistelussa on keskitytty yksinomaan julkisuusnäkökulmaan muiden tärkeiden asioiden kuten omistajien oikeuksien jäädessä vähälle huomiolle. Emme toista näitä huolenaiheita tässä.

Pörssisäätiön näkökulmasta omistustietojen osalta tärkeintä on että yhtiö ja osakkeenomistajat tuntevat toisensa. EU-tasolla sekä listayhtiöt että yksityissijoittajat edunvalvojineen ovat viime aikoina tuoneet tätä näkökulmaa esille yhä enemmän mm. osakkeenomistajan oikeudet direktiivin valmistelun yhteydessä. EU-tason kehitystä on hyvä seurata ja kuunnella herkällä korvalla.

Nyt esitetty uusi yleisöjulkisuusmalli herättää kysymyksiä. Lainsäädäntöesityksen tavoitteena on lisääntyvän kilpailun johtaminen kustannussäästöihin. Herää kysymys, syntyykö säästöjä vai kustannuksia, mikäli esitetynkaltainen uusi julkistusjärjestelmä rakennetaan. Asia vaatii lisäselvitystä. Toinen kysymys liittyy tietosuojaan. Pörssisäätiö pitää nykyistä julkisuuden tasoa

riittävänä. Tietojen tulee olla saatavilla yhtiöittäin, ei henkilöittäin. Toisin sanoen yhtiöiden ja sijoittajien tarve on lähtökohtaisesti saada tietää jonkun yhtiön omistajat. Pienten omistajien tietojen ei tule olla verkossa saatavilla kaikille etsijöille (yhtiön, viranomaisten ym. on toki saatava tietää nämäkin). Toisaalta suurista omistajista tarvittaisiin nykyistä parempaa tietoa.

Mikäli esitetty muutos tehdään, näkisi Pörssisäätiö hyvänä että liputusrajoja laskettaisiin suurempien omistajien tunnistamisen mahdollistamiseksi. Lisäksi olisi hyvä selkiyttää sääntelyä sen osalta, kenen/keiden tulee liputtaa yhteenlasketut omistuksensa. Kuten olemme jo aikaisemmin ehdottaneet, pörssi-yhtiöt olisi hyvä velvoittaa säilyttämään verkkosivuillaan saatavilla luettelo liputusrajan ylittäneistä suurista omistajista. Sisäpiiriläisten ja muiden merkittävien henkilöiden osalta helpoin tapa seurata omistuksia on näiden henkilöiden pysyminen suorarekisterissä.

Pörssisäätiö pitää kotitalouksien suoraa osakeomistusta, ”kansankapitalismia”, sekä aktiivista kotimaista omistajuutta tärkeinä arvoina. Hallintarekisteröinnin vaikutusta omistajan oikeuksiin pitäisi näistä syistäkin tarkastella. Toisaalta on muistettava, että julkisuutta kaihtavalle sijoittajalle on tarjolla vaihtoehtoja. Esimerkiksi sijoitusrahastot ja kapitalisaatiosopimukset antavat suojaa julkisuudelta ja samalla heikentävät käyttäjän roolin osakkeenomistajasta sijoittajaksi.

Viranomaisten tiedonsaannin turvaaminen

Yksityissijoittajien kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että verottajan tiedonsaanti on varmistettu ja että tiedot luovutusvoitoista ja osingoista tulevat ennalta täytettynä veroilmoitukselle. Pörssisäätiö luottaa viranomaisen arvioon siitä, kuinka tämä toteutetaan / pystytäänkö tämä toteuttamaan mikäli tiedot arvopaperien omistajista olisivat ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa tai ulkomaisessa säilyttäjäpankissa.

Lopuksi

Kyseessä on merkittävä, markkinarakenteita muuttava esitys. Tämän takia on erityisen tärkeää valmistella esitys huolella ja kuulla eri osapuolia.

Helsingissä marraskuun 2. päivänä 2015

Suomen Pörssisäätiö

Sari Lounasmeri

toimitusjohtaja